

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายสุรเกียรติ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๑๘/๒๕๕๐

วันที่ ๒๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง	{	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ผู้ร้อง
		นายพรเทพ ศีลาแรง	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดกรณีนายพรเทพ ศีลาแรง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง ส่งคำร้อง ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ มาตรา ๓๕ กรณีนายพรเทพ ศีลาแรง ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า นายพรเทพ ศีลาแรง ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี โดยได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากสภาเทศบาลสิ้นสุดลงตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ในปีงบประมาณที่ผ่านมาไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

จากการตรวจสอบปรากฏว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๑๕๒,๕๔๕,๑๔๘.๕๖ บาท ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฉบับดังกล่าวกำหนด มีผลให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี รวม ๓ ครั้ง และปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ เพียง ๒ ครั้ง คือ กรณีเข้ารับตำแหน่งโดยยื่นบัญชี ฯ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๓ และกรณีพ้นจากตำแหน่งโดยยื่นบัญชี ฯ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๗ ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ซึ่งต้องยื่นบัญชี ฯ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดแต่อย่างใด สำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๓ ฉบับ คือ (๑) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ด่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๗/๐๔๓๐ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๘ (๒) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ด่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๗/๐๘๗๓ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ และ (๓) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ด่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๗/๑๗๘๕ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ผู้ร้องได้ส่งหนังสือแจ้งทั้ง ๓ ฉบับ ไปยังภูมิลำเนาของผู้ถูกร้อง ณ บ้านเลขที่ ๒/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกสว่าง อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามแบบรับรองรายการทะเบียนราษฎร จากฐานข้อมูลทะเบียน

สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยหนังสือฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ได้ปรากฏลายมือชื่อผู้รับซึ่งอ่านไม่ออกตามหลักฐานใบตอบรับของไปรษณีย์ โดยระบุว่าเป็นผู้เกี่ยวพัน ในฐานะเจ้าหน้าที่และคนในบ้าน และได้รับหนังสือไว้เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๘ และวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๘ ตามลำดับ ส่วนหนังสือฉบับที่ ๓ ปรากฏลายมือชื่อ นายสุนทร ศิลาแรง เป็นผู้รับไว้ เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๘ แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ร้องได้มีคำสั่งเรียกผู้ถูกร้องมาให้ถ้อยคำ และผู้ถูกร้องได้ให้ถ้อยคำว่าผู้ถูกร้อง มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน เลขที่ ๒/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกสว่าง อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นบ้านพักของบิดา แต่ผู้ถูกร้องพักอาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๑๗๓/๗๓ ถนนสุขุมวิท ตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านพักของบิดา ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ในวาระปี ๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวครบหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี อีกครั้งในวาระปี ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องได้เคยยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง จำนวน ๓ ฉบับ คือ กรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อปี ๒๕๔๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อปี ๒๕๔๗ และกรณีเข้ารับตำแหน่งในวาระปี ๒๕๔๗ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งได้แสดงรายการทรัพย์สิน กิจกรณณ์ ๑ คັນ แต่ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินของกลุ่มสมรส ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีในวาระปี ๒๕๔๓ มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชี ฯ เนื่องจากไม่สามารถรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับรายการทรัพย์สินของกลุ่มสมรสได้ เพราะบิดาของผู้ถูกร้องมีปัญหาโรคเกี่ยวกับบิดาของกลุ่มสมรส เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องไม่ได้ติดต่อกับกลุ่มสมรส ซึ่งผู้ถูกร้องทราบว่ามิหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง โดยได้รับหนังสือแจ้งให้ชี้แจงข้อเท็จจริงจากสำนักงาน ป.ป.ช. ประมาณปี ๒๕๔๘ จำนวน ๒ - ๓ ฉบับ และทราบว่า การไม่ยื่นบัญชี ฯ มีโทษห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี และมีโทษทางอาญา

ผู้ร้องได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๓๘/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ มีมติด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบ

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยได้ส่งหนังสือ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๐ แจ้งให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหนังสือดังกล่าว ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ ต่อคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ สรุปความได้ว่า ประมาณปี ๒๕๔๒ บิดาและมารดาของผู้ถูกร้องมีสาเหตุโกรธเคืองกับบิดาและมารดาของคู่สมรสผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงแยกกันอยู่กับคู่สมรส ผู้ถูกร้องได้เคยคัดสำเนาเอกสารทรัพย์สินของคู่สมรส จัดทำบัญชี ฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ยื่นต่อผู้ร้องไปแล้ว ต่อมาคู่สมรสได้โกรธเคืองผู้ถูกร้องและปฏิเสธที่จะคัดสำเนาเอกสารทรัพย์สินให้ ผู้ถูกร้องจึงไม่สามารถจัดทำบัญชี ฯ ในส่วนของคู่สมรสยื่นต่อผู้ร้อง ในกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อปี ๒๕๔๗ และในกรณีเข้ารับตำแหน่งอีกครั้งในวาระปี ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นบัญชี ฯ เฉพาะของผู้ถูกร้องเท่านั้น ต่อมาหลังจากที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเตือนจากผู้ร้องให้ยื่นบัญชี ฯ และหลังจากที่ไปให้ถ้อยคำต่อผู้ร้องในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องได้พยายามขอคัดสำเนาเอกสารทรัพย์สินของคู่สมรสหลายครั้ง แต่คู่สมรสไม่ยินยอม หลังจากนั้น ในช่วงเดือน เมษายน ๒๕๕๐ บิดาของผู้ถูกร้องมีอาการโรคเบาหวานต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลอยู่บ่อยครั้ง จนแพทย์ต้องตัดเท้า เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องต้องดูแลบิดาจนผู้ถูกร้องเป็นคดี ผู้ถูกร้องจึงได้ไปขอร้องที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีให้ช่วยไปคัดสำเนาเอกสารทรัพย์สินของคู่สมรส และเมื่อได้เอกสารมาแล้ว ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นบัญชี ฯ ในกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และยื่นเพิ่มเติมในกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อปี ๒๕๔๗ และกรณีเข้ารับตำแหน่งในวาระปี ๒๕๔๗ โดยยื่นบัญชี ฯ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐ บัญญัติว่า

“ให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกา เป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นรองประธานศาลรัฐธรรมนูญ แต่ให้ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ คงดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรภายหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ครั้งแรกตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๕ (๓) มาตรา ๒๐๗ (๑) (๒) และมาตรา ๒๐๘ (๕) มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง

ให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ

บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ดำเนินการต่อไป และเมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว บรรดาคดีหรือการที่ค้างดำเนินการนั้นให้โอนไปอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่นั้น

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยได้ แต่ทั้งนี้ ต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ... “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า ... (๘) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ...”

มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มิได้อยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่งตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ”

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๒ ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ใบบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าพร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วยและต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดและเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

ข้อ ๓ บัญญัติว่า “กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ เช่นเดียวกับกรณีการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ”

พิจารณาแล้ว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีประกาศ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ กำหนดให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท

เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีมีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ รวมทั้งสิ้น ๑๕๒,๕๔๕,๑๔๘.๕๖ บาท ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรียอมเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในสามสิบวันเมื่อเข้ารับตำแหน่งพ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๘) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาหรือไม่พิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อปรากฏว่าในระหว่างกรทพิจารณาคำร้องนี้ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยที่มาตรา ๓๐๐ ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และบัญญัติให้บรรดาคดีหรือกรณีใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป คดีตามคำร้องนี้จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย

ปัญหาวินิจฉัยประการที่สองว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ข้อเท็จจริงได้ความว่า หลังจากพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งและเตือนให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีรวม ๓ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องได้มาให้อภัยคำต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ ระบุว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เนื่องจากไม่สามารถรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับรายการทรัพย์สินของกลุ่มสมรสได้ เพราะบิดาของตนมีปัญหาโรคเกี่ยวกับจิตใจ กลุ่มสมรส เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องไม่ได้ติดต่อกับกลุ่มสมรสและทราบว่าต้องยื่นบัญชี ฯ ซึ่งต่อมาผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญถึงสาเหตุที่ไม่ยื่นบัญชี ฯ โดยยืนยันข้อเท็จจริงเช่นเดิม และรับว่าตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน ๒๕๔๘ เป็นต้นมา ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งเตือนให้ยื่นบัญชี ฯ ย่อมแสดงได้ว่าผู้ถูกร้องทราบถึงหน้าที่ที่ต้องยื่น

บัญญัติ ฯ ต่อผู้ร้องเป็นอย่างดีแล้ว การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า มีสาเหตุโกรธเคืองกับคู่สมรสจนไม่สามารถคัดสำเนาเอกสารเกี่ยวกับทรัพย์สินของคู่สมรสได้ และต้องดูแลบิดาของผู้ถูกร้องซึ่งป่วยหนักและต้องเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๕๐ เป็นต้นมา นั้น เป็นเหตุขัดข้องชั่วคราวที่ผู้ถูกร้องไม่อาจอ้างเพื่อปิดความรับผิดชอบตามกฎหมายได้ ส่วนที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ พร้อมเอกสารประกอบเพิ่มเติมในกรณีพ้นจากตำแหน่งในปี ๒๕๔๗ มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และในกรณีเข้ารับตำแหน่งครั้งใหม่ในปี ๒๕๔๗ โดยแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคู่สมรสนั้น ผู้ถูกร้องไม่สามารถนำมาประกอบกับข้ออ้างได้ เนื่องจากได้ส่งเลขระยะเวลาการยื่นบัญชี ฯ ตามที่กฎหมายกำหนดแล้วพฤติการณ์ของผู้ถูกร้องฟังได้ว่าเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

ปัญหาวินิจฉัยประการสุดท้ายว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันใด ข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง รับฟังเป็นที่ยุติได้ว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ครบกำหนดจะต้องยื่นบัญชี ฯ ภายหลังพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ มูลกรณีที่ผู้ร้องยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคดีนี้ เป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ในปี ๒๕๔๗ แม้ผู้ถูกร้องได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี อีกครั้งในปี ๒๕๔๗ การพ้นจากตำแหน่งของผู้ถูกร้องคดีนี้คือวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริงในครั้งที่ผ่านมา เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ การที่ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงนับแต่วันดังกล่าว

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงเห็นว่า นายพรเทพ ศิลาแรง ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓๔ และประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง วรรคสามและวรรคสี่

นายบุรีรักษ์ มาประณีต
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ